

формування ринкової інфраструктури поступово відбувається.

Функціонування ринкової економіки передбачає наявність певних економічних та юридичних передумов. Ось чому в країні йде процес відпрацювання і прийняття юридичних законів, які сприяють покращенню вже існуючого ринкового середовища. Проте він іде повільно, часто в прийнятті закони вносяться суттєві зміни, відсутня узгодженість законодавчих актів. Все це гальмує подальші ринкові перетворення.

Розвиваючи ринкові інститути, не можна забувати, що ринок будують люди, від їхньої свідомості, бажання, розуміння залежить дуже багато. Якщо суспільна свідомість не буде настроєна на ринкову хвилю, то ринок нормально функціонувати не буде. Слід врахувати, що психологічний стан наших людей нині досить складний і суперечливий. Вони не тільки мало знають про ринок, а й вважають, що держава кинула їх напризволяще. У такій обстановці вибір шляху вдосконалення ринкових відносин має надзвичайно важливе значення.

1. А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін "Основи економічної теорії", Київ "Вища школа", 1995. 2. Основи економічної теорії під редакцією А. А. Чухна, Київ "Вища школа", 2001. 3. Г. І. Башиянин П. Ю. Лазур, В. С. Медведев Політична економія, Київ "Ніка-центр", 2000. 4. Ю. В. Ніколенко, А. В. Демківський, В. А. Євтушевський, А. М. Кравчук, М. Д. Миронов, С. І. Ромашко, Б. Т. Свєтлов, В. В. Феценко "Основи економічної теорії", Київ "Либідь", 1998.

Денисюк О.
група МЕ-16

Науковий керівник – асист. каф.ТПЕ Л.А. Сенів

ПРОБЛЕМИ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Тіньовий сектор існує в усіх країнах з ринковою економікою. Він достатньо різноманітний, важко піддається узагальненню і порівнянню.

Тіньова економіка – господарська діяльність, яка розвивається поза державним обліком та контролем, а тому не відображається в офіційній статистиці. «Тіньові» підприємства не перерозподіляють власних доходів до бюджетів та державних цільових фондів, вони не сплачують податки, максимізуючи власні прибутки. [1]

Причин існування тіньової економіки існує багато. Їх поділяють на 4 основні групи:

- соціально-економічні;
- політичні;
- правові;
- морально-етичні.

Вивченням тіньової економіки займалися такі вчені: В. Бородюк, Д. Блейдс, Т. Корегіна, Н. Шелудько, С.Тпінкіна, З. Варлалій, О. Буришов.

Американський економіст А.Лаффер довів, що надмірний податковий тягар підриває стимул до інвестування, знижує трудову активність, сприяє тінізації економіки. Чим більший розмір податків, тим швидше відбувається розвиток тінізації економіки, що в свою чергу спричиняє

зниження рівня національного доходу, зниження рівня надходжень до державного бюджету.

Тіньову економіку поділяють на такі види:

1. неофіційна (“сіра”) економіка, яка охоплює легальні види господарської діяльності, поширені особливо в сфері послуг. Але одержувачі послуг приховують їх від оподаткування, адже сплата податків супроводжується збільшенням собівартості, що в свою чергу зумовлює збільшення ціни товару;

2. фіктивна господарська діяльність, якою займаються, як правило, керівний склад підприємств і чиновники в тих країнах, де розвинений сектор економіки. Особи, що мають доступ до суспільної власності, збагачуються за допомогою незаконних засобів;

3. підпільна (“чорна”) економіка – це заборонена законом діяльність: наркобізнес, контрабанда, підробка грошових засобів, торгівля людьми, вбивства та інші.

В Україні тіньова економіка – це результат системної кризи економіки, що виникла через невідповідність методів здійснення ринкових перетворень. Поширення тіньової економіки в Україні відбулося на базі руйнування діючих розподільних відносин і побудови нових, які істотно порушили усталений баланс інтересів суб'єктів економіки, паритетність розвитку окремих її сфер, мотивацію ефективного господарювання.[2]

Обсяг тіньового сектора української економіки становить як мінімум 350 млрд гривень на рік. Цей обсяг, за оцінками фіскальних органів, розподіляється наступним чином: 170 млрд гривень становить зарплата в “конвертах”, 100 млрд – доходи власників активів – виведення безготівкових коштів у готівкову форму або на інвалютні рахунки в іноземних банках, 35 млрд – неофіційні платежі, 45 млрд гривень – основні кошти, матеріальні ресурси і послуги тіньового сектору.[3]

Подолання “тінізації” економіки ні в якому разі не можна розуміти як насильницьке знищення всіх структурних складових “тіньової” економіки. Світова практика доводить, що тільки силовими методами і наскоком цієї проблеми не вирішити. Це є поступовий процес передусім її декриміналізації шляхом створення якісно нової правової системи.[1]

Тому, необхідно проводити політику детінізації економіки, яка вимагає злагодженої дії всіх гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової. Саме тому, повинна бути затверджена державна програма, яка передбачала б цілий ряд реформ усіх гілок влади. Без обмеження “тінізації” економіки неможливе ані справжнє її ринкове реформування, ані забезпечення надійної економічної безпеки нашої країни.

1. Економіка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68785. 2. Тіньова економіка в Україні: масштаби та напрями подолання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/TEN.indd-532d7.pdf>. 3. Обсяг тіньової економіки України становить 350 мільярдів // Економічна правда. – 19 серпня 2012 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2012/08/19/332306>.